

SAMTALERI LÆRERVEJLEDNING

LEKTION 5 – AT SKIFTE EMNE

Før man går i gang med denne lektion er det nødvendigt at læse den generelle lærervejledning der forklarer undervisningskonceptet.

Denne lektion handler om at *skifte et samtaleemne*. Hvad gør man når et emne er ved at være udtømt og man gerne vil lede samtalen over på noget nyt? Hvilke udtryk kan man bruge? Og hvordan kan man bruge et tidligere emne til at lave skiftet?

I **Opgave 1** vises tre samtalebidder med autentiske eksempler på hvordan man kan skifte emne. Den første samtale er med Anne og Beate – her skifter Beate emnet. De to næste optagelser viser Thomas og Preben der drikker øl. I første eksempel skifter Preben emne, i det næste gør Thomas.

I alle sekvenser er der fokus på hvordan man kan **skifte et samtaleemne** (udtryk der ændrer samtalefokus) ved at henvise til noget der allerede er blevet sagt. Derudover er der også en række **faste udtryk** (hyppige talesprogs vendinger) som underviseren kan belyse for holdet.

Lærervejledningen består af en detaljeret oversigt over de samtaletræk og faste udtryk der optræder. Det er ikke meningen at det hele bliver gennemgået, men at underviseren vælger fra de forskellige skemaer og belyser, hvordan udtrykkene bruges.

I **Opgave 2** skal kursisterne skabe deres egne dialoger med udgangspunkt i dialogeksemplerne. Se mere under opgavebeskrivelsen længere nede.

Læringsmål

Efter denne lektion skal kursisterne:

- vide hvordan man skifter emne i en samtale
- vide hvordan man ændrer samtalefokus ved at henvise til noget der allerede er sagt

SAMTALERI LÆRERVEJLEDNING
LEKTION 5 – AT SKIFTE EMNE

Opgave 1 – Dialogeksempler

Ved hvert samtalestop gennemgår underviser og holdet samtalesekvensen. Underviser stiller spørgsmål og holdet skal regne ud hvad der bliver sagt i næste linje - gerne 2 og 2.

Bagefter spørger underviser ind til de forskellige måder at **skifte et samtaleemne** og gennemgår **faste udtryk**. Først herefter går man videre til næste samtalesekvens.

SAMTALERI LÆRERVEJLEDNING
LEKTION 5 – AT SKIFTE EMNE

Dialogeksempel 1 (l. 251-263)

Anne og Beate sidder og snakker. Anne er lige blevet færdig med at fortælle om hendes bytur (l. 251-52). Herefter tager Beate turen og skifter emne fra Annes aften til hendes egen (l. 253). Emnet handler også om Mikkels venner som er blevet introduceret tidligere (*de der hans venner der*).

I l. 255 stopper samtalen. Nu skal holdet identificere det foregående emne (Annes aften), forklare hvordan man kan se emneskiftet og gætte på hvordan Beate kommer til at beskrive Mikkels venner (positivt eller negativt).

Samtalestop	Spørgsmål til holdet		
l. 255	Hvad har Anne lige snakket om? (svar: hendes bytur)		
	Hvornår skifter emnet? (svar: l. 255)		
	Hvordan kan man se det? (svar: nå men)		
	Hvordan tror I Mikkels venner er? Søde eller dumme?		
	samtaletræk/faste udtryk		Funktion/betydning
	l. 253	Nå men..., så	Markør for emneskift
	l. 254	De der hans venner der	Viser at de har snakket om vennerne før

I l. 257 skaber Beate et nyt samtalefokus (at hun synes Mikkels venner er *lidt nederen*). Dette er det centrale emneskift. Herefter forklarer hun *hvorfor* hun synes det ved at fortælle om hendes aften (l. 258-63). I l. 261-63 leder hun efter det rigtige ord til at beskrive vennerne, herunder også kropssprog (l. 262).

Holdet skal identificere det nye emne, forklare ordsøgningen og kropssproget (l. 262).

Samtalestop	Spørgsmål til holdet		
l. 263	Hvad er det nye emne? (svar: Mikkels nederen venner)		
	Hvad laver Beate i l. 261-263? (svar: leder efter det rigtige ord)		
	Hvad betyder Beates kropssprog l. 262? (svar: at vennerne er nederen)		
	samtaletræk/faste udtryk		Funktion/betydning
	l. 257	nederen	Irriterende/kedelig/dum
	l. 261-63	Sådan vildt sådan Sådan ja sådan hvordan s-	Ordsøgning. Beate kan ikke finde det rigtige ord
	l. 263	Luux-agtige	Endelsen –agtig bliver brugt meget i talesprog

SAMTALERI LÆRERVEJLEDNING
LEKTION 5 – AT SKIFTE EMNE

Dialogeksempel 2 (l. 744-753)

Thomas og Preben har lige snakket om at veksle penge i Thailand (l. 744). Herefter skifter Preben emne fra valutaen til at snakke om Thomas' relation til Thailand (*har du været på ferie der flere gange?*) i l. 747. Thomas svarer at han har været der otte gange (l. 748). Her stopper samtalen.

Holdet skal nu identificere det første emne (at veksle penge), forklare hvordan Preben skifter emne og byde på hvordan Preben reagerer på Thomas' svar l. 748.

Samtalestop	Spørgsmål til holdet		
l. 748	Hvad er det første emne? (svar: at veksle penge i Thailand)		
	Hvornår skifter emnet? (svar: l. 745)		
	Hvordan kan man se det? (svar: Preben spørger ind til Thailand mere generelt)		
	Hvordan tror I Preben siger i næste linje?		
	samtaletæk/faste udtryk		Funktion/betydning
	l. 744	Det er kun penge i øjnene på dem	Kopulaet <i>er</i> undlades i deres mening
	l. 745	Var det i Thailand sagde du eller hva?	Preben begynder at skifte emne efterstillet subjekt anmoder om bekræftelse

I l. 749 kommer Prebens forbløffede kommentar (*OTTE?*) som et svar til Thomas (l. 748). Herefter slutter samtalen med at det nye emne – Thailand – er kommet på plads for begge samtalepartnere.

Underviseren kan pointere kopuladroppet i l. 752 (*det er et rigtig rigtig fint land*) og de forstærkende markører *hold kæft* og *skide*(gerne).

Samtalestop	samtaletæk/faste udtryk		Funktion/betydning
l. 753	l. 751	Hold kæft Skidegerne	Forstærkende markører
	l. 752	Det er et rigtig rigtig fint land	Kopulaet <i>er</i> undlades

SAMTALERI LÆRERVEJLEDNING
LEKTION 5 – AT SKIFTE EMNE

Dias 3 (l. 150-166)

Thomas og Preben sidder igen og snakker. Denne gang er emnet børnebørn (l. 150-158). Preben synes det er *lækkert nok* at få børnebørn og pointerer at det går længe før Thomas skal have nogle (l. 155). I l. 159 skifter Thomas emne fra børnebørn til Prebens datter der skal giftes. De har allerede snakket om hende før (fordi Thomas siger *hva var det* og siger *hun*). Her stopper samtalen.

Holdet skal identificere det første emne (børnebørn) og forklare hvordan Thomas skifter emne i l. 159 og hvordan man kan se at de allerede har snakket om hende. De skal også regne ud hvad Preben kan svare.

Samtalestop	Spørgsmål til holdet		
l. 159	Hvad er det første emne? (svar: børnebørn)		
	Hvornår skifter emnet? (svar: l. 159)		
	Hvordan kan man se at de har snakket om hende?? (svar: Thomas siger <i>hva var det</i> og omtaler datteren som <i>hun</i>)		
	Hvordan tror I Preben svarer?		
	samtaletæk/faste udtryk		Funktion/betydning
	l. 150	Det er lækkert nok	Kopulaet <i>er</i> undlades
	l. 151	Det er dejligt	
	l. 159	Hva var det Hun skulle giftes her så?	Begynder at skifte emne <i>så</i> fungerer på samme måde som <i>eller hva?</i>

I l. 160 svarer Preben og begynder at fortælle om hvornår hans datter skal giftes og forklare at hendes barn også skal døbes samme dag (l. 165). Underviser kan forklare kopuladrop l. 161 og selvreparaturen (skal have då- døbes) i l. 165.

Samtalestop	samtaletæk/faste udtryk		Funktion/betydning
l. 166	l. 161	Det er så lørdag den	Kopulaet <i>er</i> undlades
	l. 165	Barn skal have då- døbes	Preben retter sig selv fra at skal have dåb → døbes

Opgave 2 – kursistdialoger

Efter at have vist hvordan man skifter emne i autentiske samtaler er det nu kursisternes tur til at gøre det. Som støtte får kursisterne et hjælpeark med relevante formuleringer/udtryk. Underviseren gennemgår arket. Holdet kan også selv finde på flere eksempler.

Kursister går sammen i små grupper (3-4 personer) og har nu fem minutter til komme på emner som de gerne vil snakke om.

Nu skal kursisterne selv føre små dialoger omkring de forberedte emner ved hhv. at snakke om et emne for derefter at skifte det. Gruppen noterer sig skiftene undervejs. Bagefter snakker gruppen sammen om hvordan samtalen fungerede og hvilke udtryk der blev brugt.